

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የኢትዮጵያ ሚኒስቴር ሚኒስቴር ኢንስቲትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ

አዲት ሪፖርት

**መጋቢት/2016
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የኢትዮጵያ ሚኒስቴሮች ኢንስቲትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የኢትዮጵያ ሚኒስቴሮች ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ እና የካፒታል በጀት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት መሰረት መያዙንና የመንግስት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ ሚኒስቴሮች ኢንስቲትዩት ስራ አመራር ሲሆን የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤት ኃላፊነት ነው ፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ስልጣን ሲሆን ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግ ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤

- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ ኦዲቱን አቅደን አከናውናል፡፡

ከዚህም በተጨማሪ ኦዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና ኦዲት ማከናወንን ይይዛል፡፡

ለኦዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የኢትዮጵያ ሚቲዎሮሎጂ ኢንስቲትዩት ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በመ/ቤቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው፡፡

ኦዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር ኦዲት በማድረግ ነው፡፡

የሚከተሉት የኦዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የኦዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፡፡

- ☛ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣
- ☛ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣

ከዚህ የኦዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፡፡

ለኦዲት አስተያየቱ መሰረት የሆኑት ጉዳዮች፤

የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት እና በመንግሥት ሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት የተዘጋጁ እና የተሰበሰበው ገቢ፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን የጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ፡-

1. ኢንስቲትዩቱ በ2015 በጀት ዓመት ለቅጣት ክፍያ በጀት ሳይኖረው በመ/ቤቱ ስር ላሉት ተሸከርካሪዎች አመታዊ የተሸከርካሪ ቦሎ ምርመራ ለትራንስፖርት ባለስልጣን በወቅቱ ባለመፈጸሙ ምክንያት ተጨማሪ ክፍያ (ቅጣት) በድምሩ ብር 7,000.00 መፈጸሙ፤
2. ለኢንስቲትዩቱ የሚታወቁ አገልግሎት የሚውሉ እቃዎች በብድር እና በእርዳታ ተልከው እንደመጡ የሚመለከተው የስራ ክፍል እቃዎችን በወቅቱ ባለማንሳቱ በድምሩ ብር 1,494,054.22 የመጋዘን ኪራይ እና ቅጣት ያለአግባብ ክፍያ የተፈጸመ መሆኑ፡-

ከላይ በተራ ቁጥር 1 እና 2 ከተገለጸው በስተቀር የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ ሪፖርቶች ሰኔ 30 ቀን 2015 ዓ.ም የተመለከተውን የፋይናንስ አቋም እና የበጀት ዓመቱን የሥራ እንቅስቃሴ በኢትዮጵያ መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ እንዲሁም የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት ትክክለኛውን ገጽታ ያሳያሉ፡፡

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

I. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasise Matters)

- 1.1. መሥሪያ ቤቱ በ2015 በጀት ዓመት ከሚቲዎሮሎጂ አገልግሎት ሽያጭ በድምሩ ብር 782,562.05 የተሰበሰበ ቢሆንም የገቢ እቅድ ተዘጋጅቶ ለገንዘብ ሚኒስቴር ያላሳወቀ መሆኑ፤
- 1.2. በመመሪያው መሰረት ወደ ማዕከላዊ ግምጃ ቤት ገቢ የሚያደርጉትን የመንግሥት ገንዘብ ወር በገባ እስከ አምስተኛው ቀን ድረስ ወደ ማዕከላዊ ግምጃ ቤት የባንክ ሒሳብ ገቢ ማድረግ ሲገባቸው በጥቅል በዓመቱ መጨረሻ ሰኔ30/2015 ገቢ ያደረጉ መሆኑ፤
- 1.3. ኢንስቲትዩቱ እየተጠቀመበት ያለው ገቢ መሰብሰቢያ ታሪፍ ከግዜው ሁኔታ ጋር ተገናዝቦ በሚመለከተው አካል ጸድቆ ስራ ላይ መዋል የነበረበት ቢሆንም መ/ቤቱ ግንቦት 17/1985 ዓ.ም በወጣው ተመን መሰረት እየተጠቀመ መሆኑ፤
- 1.4. በፋይናንስ መመሪያው መሠረት በግዥና በዕርዳታ ለሚገቡ ዕቃዎች የሚከፈለው የቀረጥ ሂሳብ ለሂሳብ አሰራር እንዲያመች ጥሬ ገንዘብ ነክ ባልሆነ ምዝገባ የሚከናወን መሆኑን እንዲሁም በፌዴራል መንግሥት ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 አንቀጽ 9(3) መሰረት ዕቃዎቹ በንብረት ገቢ ደረሰኝ ገቢ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በናሙና አዲት ሲደረግ ኢንስቲትዩቱ በ2015 በጀት ዓመት ከጉምሩክ ኮሚሽን በተጻፈለት ደብዳቤ መሠረት በግዥና በዕርዳታ ለገቡ ዕቃዎች የቀረጥ ሂሳብ ምዝገባ አከናውኗል። ሆኖም ለኢንስቲትዩቱ ከገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን በተጻፈለት ደብዳቤ መሠረት በዕርዳታ ለገቡት እቃዎች በድምሩ ብር 57,923,136.20 የቀረጥ ሂሳብ ምዝገባ የተከናወነ ቢሆንም ዕቃዎቹ ገቢ ለመሆናቸው የንብረት ገቢ ደረሰኝ እንዲያያዝ (እንዲቀርብ) ያልተደረገ መሆኑ፤
- 1.5. የወጪ ሂሳቦች የሚመዘገቡት ገንዘብ ሚኒስቴር ነሐሴ 1999 ዓ.ም ባወጣው የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መመሪያ መሰረት መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና አዲት ሲደረግ፡- በዋናው መ/ቤት በድምሩ ብር 416,142.25 በተገቢው የሂሳብ መደብ ያልተመዘገበ መሆኑ፤ ክፍያ የፈጸመ ሲሆን፤ በትክክለኛው የሂሳብ መደብ (ኮድ) ሳይመዘገቡ መገኘቱ፤
- 1.6. የኢንስቲትዩቱ ሠራተኛ የነበሩት አቶ ጉሉማ ቱሉ ከሥራ ከለቀቁ በኋላ፡-

➤ በሥራ ገበታቸው ላይ ላልተገኙበት የጥር ወር 2015 ዓ.ም የ20 ቀናት ደመወዝ ብር 6,037.34 አላግባብ የተከፈለ መሆኑ፤

➤ ሰራተኛው ስራ ከማቋረጣቸው በፊት ለውሎ አበል ብር 10,136.00 ለትራንስፖርት ብር 1,200.00 በድምሩ ብር 13,336.00 ቅድመ ክፍያ ወስደው በስብሰባው ላይ ያልተሳተፉ መሆኑ፤

በአጠቃላይ ብር 17,373.34 ለደመወዝ ፣ ለውሎ አበልና ለትራንስፖርት ያለአግባብ ክፍያ የተፈጸመ መሆኑ፡

1.7 በቀን 30/10/2015 በወጪ ማስመስከሪያ ቁጥር 19539 ለፌዴራል ኪራይ ቤቶች ኮርፖሬሽን የቅድመ ክፍያ (ለዋስትና ተቀማጭ) የሁለት ወር የቤት ኪራይ ዋጋ ብር 26,606.00 ቅድመ ክፍያ የተፈጸመ ሲሆን፤ መ/ቤቱ አገልግሎቱን እስኪያገኝ ወይም ገንዘቡ ተመላሽ እስኪሆን ድረስ በተሰብሰበ ሂሳብ መመዝገብ ሲገባው በወጪ ተመዝግቦ መገኘቱ፡

ታውቋል፡፡

2. የሀጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)

2.1 በሰኔ 30/2015 ከሚታየው ሂሳብ ሪፖርት በድምሩ ብር 482,962.18 ወቅቱን ጠብቆ ያልተሰበሰበ ሂሳብ መሆኑ፤

2.2 በፌዴራል መንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት አንቀጽ 8(5) በመሰረት ተከፋይ ሂሳቦችን ለመከታተል ተገቢው የቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋቱን እና ኢኒስቲትዩቱ ያለበትን ተከፋይ ሂሳብ በወቅቱ ለሚመለከተው አካል የሚከፍል መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ በድምሩ ብር 931,126.47 ወቅቱን ጠብቆ ያልተከፈለ ውዝፍ ተከፋይ ሂሳብ የሚታይ መሆኑ፤ ታውቋል፡፡

2.3 ኢንስቲትዩቱ መጋቢት 14/2015 ዓ.ም የሚከበረውን የአለም የሚቲዎሮሎጂ ቀን በአል ሲያከብር በቀን 03/09/2015 ኢንቮይስ ቁጥር 18007 በሂሳብ መደብ 2221102 (6233) ብር 81,730.00 ለኢንስቲትዩቱ ክብብ 350 ለሚሆኑ ተሳታፊዎች ለተሰጠ የሻይ ቡና መስተንግዶ አገልግሎት ክፍያ የፈጸመ ሲሆን ቀጥሎ የተመለከቱት ክፍተቶች ታይቷል፤

➤ የተሳታፊዎች ስም ዝርዝር እና ፊርማ (Attendance) ያልቀረበ መሆኑ፤

- በአሉ ለአንድ ቀን የተከበረ ስለመሆኑ ከላይ የተመለከተ ቢሆንም ክፍያ ሲፈጸም በሶስት ቀን ተባዝቶ መከፈሉ አግባብነት የሌለው መሆኑ ታውቋል፡፡

3. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

3.1 የንብረት አያያዝን በተመለከተ

መመሪያው በሚያዘው መሰረት አገልግሎት የማይሰጡ ንብረቶች ተሰብስበው ስልጣን በተሰጠው በመንግስት አካል መወገዳቸውን እንዲሁም ለንብረቶች ተገቢው ጥገናና እንክብካቤ መደረጉን ለማጣራት አዲት ሲደረግ በኢንስቲትዩቱ፡-

1. በዋናው መሰሪያ ቤት

- በኢንስቲትዩቱ አገልግሎት ላይ ያልዋሉ አዲስ ምንም እንቅስቃሴ የሌላቸው የተለያዩ ቶኒሮች (የፕሪንተር ቀለም) ብዛት 25፣ ደብተር ባለ 100 ብዛት 550፣ ደብተር ባለ 50 ብዛት 300 በግምጃ ቤቱ ውስጥ ያለአገልግሎት የተቀመጡ ፤
- ያገለገሉ ብዛት ያላቸው የተለያዩ የመኪና ጎማዎች እና የመኪና ካምፒን (ማርክ) ሜዳ ላይ ያለአገልግሎት የተቀመጠ መሆኑ፤
- የተለያዩ የቁርጥራጭ ብትን ጨርቆች የልኬት መጠን በሜትር 459.79 በግምጃ ቤቱ ውስጥ ያለአገልግሎት የተቀመጡ መሆኑ፤
- ጀኔሬተር በተቀመጠበት ክፍል ብዛታቸው የማይታወቅ በርካታ ያገለገሉ የኤሌክትሪክ ገመድ እና 5 የተለያዩ መጠን ያላቸው በርሜሎች፣ አዲስ የተለያዩ የሚቲዎሮሎጂ መለዋወጫ እቃዎች በየካርቶን የተቀመጡና ቢን ካርድ የሌላቸው ሲሆን፣ አገልግሎት ላይ ውለው ከተመለሱ መለዋወጫዎች ጋር በአንድ ክፍል ውስጥ ተከማችተው የሚገኙ መሆኑ፤
- በተመላሽ እቃ ግምጃ ቤት፡- ከአገልግሎት የተመለሱ ዴስክ-ቶፕ ኮምፒውተሮች በቁጥር 29፣ ላፕ-ቶፕ ኮምፒውተር 22 ፣ ዩ.ፒ.ኤስ. 25፣ Stabilizer 2፣ ፕሪንተር 23፣ ኮፒ ማሽን 2፣ Scanner 2፣ Radio Transmitter 1፣ Sony Camera 1፣ Hard Disk 4፣ ወተርፕራፋ 3፣ ወንበሮች 29፣ ጠረጴዛ 20፣ መደርደሪያ (Shelf) 5፣ የስልክ ቆፎ 24 ለማስወገድ የተለዩ ቢሆንም እርምጃ ያልተወደባቸው መሆኑ ታውቋል፡፡

2..በአዳማ ማዕከል

➤ ያለ ምንም አገልግሎት በእስቶር የተቀመጠ ፕሪንተር ብዛት 01፣ ዲስክ ቶፕ ኮሚፒተር ብዛት 4፣ ፣ ዩፕኤስ ብዛት 01 እና የመኪና ጎማ ብዛት 19

➤ በአዳማ ማዕከል የተቀመጡት የዋና መ/ቤት የሜትዎሮሎጂ

የተለያዩ ያገለገሉ ንብረቶች፡- ቻምበርስ ብዛት 3፣ ጄኔሬተር 1፣ የእንጨት መቁረጫ ማሽን 1፣ የኦክስጅን ሲሊንደር ማምረቻ ትልቅ ብዛት 2፣ የካሌብሬሽን መለኪያ ማንዋል 1፣ የብረት መቁረጫ 1፣ የሃይድሮጅን ማጣሪያ፣ እስካነር የሚቲዎሮሎጂ ጐጆ ትልቅና ትንሽ በጣም ብዛት ያለው፣ የብረት ማሰሪያ በጥቅል ብዛት 8፣ ሚቲዎሮሎጂ ዲሽ፣ የእንጨት ሼልፍ መደርደርያ ብዛት 08 እንዲሁም ከአገልግሎት የተመለሱ የተለያዩ የሚትሮሎጂ መገልገያ ንብረቶች ያለአገልግሎት ተቀምጠው የሚገኙ መሆኑ እና በተጨማሪም በዝርዝሩ ላይ የሚገኝ መሆኑ ታውቋል፡፡

3..የደቡብ ብሄር ብሄረሰቦች ሚቲዎሮሎጂ አገልግሎት በአዋሳ መዕከል

➤ አገልግሎት የማይሰጡ እና መወገድ ያለባቸው የተለያዩ ቋሚ ንብረቶች በተቋሙ ግምጃ ቤት ውስጥ ተከማችተው የሚገኙ መሆኑን፤ (ዝርዝሩ በአባሪ 10 ተያይዞ)

➤ አዳዲስ የሆኑ ነገር ግን ያለአገልግሎት ከሁለት አመት በላይ የተቀመጡ ንብረቶች በቋሚ ንብረት ግምጃ ቤት ውስጥ ተቀምጠው የሚገኙ መሆኑ፤

➤ አገልግሎት መስጠት የሚችሉ ንብረቶች አገልግሎት ከማይሰጡ ንብረቶች ጋር ተደባልቀው የተቀመጡ መሆኑ፤ በአዲት ምልክታ ወቅት ማረጋገጥ ተችሏል፡፡

3.2 የተሽከርካሪ አያያዝና አጠቃቀምን በተመለከተ፤

➤ የኮምፖሊቻ ቅርንጫፍ ፅ/ቤት ሲጠቀምበት የነበረው መኪና የሰሌዳ ቁጥር ኢት 4-02291 አይሱዚ ፒካፕ፣ የሞተር ቁጥር 822938 የጠፋ መሆኑ፤

➤ የኢንስቲትዩቱ 3 (ሶስት) ተሽከርካሪ መኪኖች አንድ ሞተር ሳይክል ፡- የሰሌዳ ቁጥር ኢት 4-03834 ድፌንደር፣ የሰሌዳ ቁጥር የሰሌዳ ቁጥር ኢት 4-09020 አይሱዚ ፒካፕ እንዲሁም የሰሌዳ ቁጥር ኢት 4-0739 የሆነ ሞተር ሳይክል ከአንድ አመት በላይ በብልሽት ምክንያት የቆሙ መሆኑ፤

- በ2015 በጀት ዓመቱ ከተገዙት 3 (ሶስት) መኪኖች በስተቀር ሁሉም የመ/ቤቱ ተሽከርካሪዎች የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር ወይም ሊብሬው በቀድሞ የኢንስቲትዩቱ መጠሪያ በነበረው (ብሔራዊ ሚኒስቴር ሎጂክስቲክስ) ስም የሚገኙ መሆኑ፤
- እያንዳንዱ ተሽከርካሪ ለመንግሥት ሥራ ወደ ተለያዩ ቦታዎች ሲንቀሳቀስ የተገዛው የነዳጅ መጠን ከሸፈነው የኪሎሜትር መጠን ጋር እየተመዘገበና በኃላፊዎች እየተረጋገጠ ከወጪ ደረሰኞቹ ጋር የማይያያዝ መሆኑ፤ ታውቋል፡፡

3.3 የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት ማቋቋሚያ አዋጅን ለማሻሻል በወጣ አዋጅ ቁጥር 982/2008 ክፍል አምስት አንቀጽ 17/3 መሰረት ኦዲት ተደራጊ መሥሪያ ቤቶች በፌዴራል ዋናው ኦዲተር በተላኩ ሪፖርቶች በተገለፁ ግኝቶች ላይ ተገቢውን የእርምጃ እርምጃ እንዲወስዱ ይደነግጋል፡፡ በዚህ መሰረት ባለፉት በጀት ዓመታት የኦዲት ግኝቶች ላይ በተሰጠው የኦዲት አስተያየት መሰረት በኢንስቲትዩቱ እርምጃ ያልተወሰደባቸው፡-

ከመሥሪያ ቤቱ ከሥራ ከለቀቁ በኋላ ለሁለት ሰራተኞች ያልሰሩበት ደመወዝ ብር 7,683.37 ክፍያ ተፈጽሞ የተገኘ መሆኑ ታውቋል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት
የካቲት/ 2015